

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้ภาวะการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงในปัจจุบันนี้ บริษัทต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการตื่นตัวและพัฒนาบริษัทอยู่ตลอดเวลา และสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับการประกอบธุรกิจทุกประเภท นอกจากปัจจัยด้านบุคลากรและการบริหารงาน คือปัจจัยด้านเงินทุน เนื่องจากบริษัทมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุนในการดำเนินงาน โดยบริษัทสามารถจัดหาเงินทุนได้หลายทาง เช่น การกู้ยืมจากสถาบันการเงินต่าง ๆ หรือการระดมทุนจากประชาชนโดยการออกหลักทรัพย์ซึ่งการที่บริษัทจะสามารถนำหลักทรัพย์เข้าทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้นั้น จะต้องผ่านกระบวนการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดแรก (Primary Market) ก่อน หรือที่เรียกว่า การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก (Initial Public Offerings - IPO) โดยบริษัทจะต้องยื่นเรื่องเสนอเพื่อขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และหลังจากทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกแล้วจึงจะสามารถยื่นขอจดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้หลักทรัพย์สามารถทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้

การที่บริษัทจะทำการระดมทุนได้ตามความต้องการหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับราคาและผลการดำเนินงานของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย นักลงทุนจะพิจารณาราคาร่วมกับผลการดำเนินงานอันได้แก่ กำไรต่อหุ้น การจ่ายเงินปันผล เป็นต้น โดยนักลงทุนมักจะพิจารณาว่าเมื่อลงทุนไปแล้วจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนนั้นกลับคืนมาเท่าไร คู่มค้ำกับการลงทุนหรือไม่ โดยนักลงทุนจะทำการวิเคราะห์การลงทุนในหลักทรัพย์ดังกล่าว ซึ่งการวิเคราะห์การลงทุนทำได้ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมืองและการวิเคราะห์ทางเทคนิคอันเป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลตัวเลข การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ และมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ มาพยากรณ์ราคาของหลักทรัพย์ในอนาคต ซึ่งการลงทุนในหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อสาธารณชนครั้งแรกนี้จะไม่สามารถใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคได้เนื่องจากบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกนั้นไม่มีราคาหลักทรัพย์ในอดีต ดังนั้นการพิจารณาตัดสินใจลงทุนทำได้แค่เพียงการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานและข้อมูลจากงบการเงินที่แสดงอยู่ในหนังสือชี้ชวนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนในบริษัทจึงเป็นไปได้ที่ผู้บริหารจะทำการตกแต่งกำไรให้น่าสนใจ ซึ่งเหตุการณ์การล่มสลายของบริษัทขนาด

ใหญ่ของสหรัฐอเมริกาอย่าง Enron, WorldCom, Global Crossing และ Fuji Xerox เป็นตัวอย่างหนึ่งของบริษัทที่มีการตกแต่งกำไรโดยการทำผิดกฎหมาย เพื่อปกปิดผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัทต่อนักลงทุนและชี้ให้นักลงทุนหลงเชื่อว่าตัวเลขที่เห็นในงบการเงินแสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทส่งผลให้ความเชื่อถือในข้อมูลทางการเงินของผู้ที่เกี่ยวข้องลดลง นอกจากนี้ยังมีการวิจัยพบหลักฐานว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีแนวโน้มที่จะมีการจัดการกำไร (Earnings Management) (Aharony, Lin and Loeb, 1993; Friedlan, 1994; Teoh, Welch and Wong, 1998b)

ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าการศึกษาการจัดการกำไร (Earnings Management) ของบริษัทก่อนหน้าที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาในประเทศไทยเนื่องจาก Black, Carnes and Narktabtee (2000) ได้ทำการศึกษาพบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะทำการจัดการกำไรในช่วง 2 ปีก่อนทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงปีพ.ศ. 2534 - พ.ศ. 2537 แต่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจพ.ศ. 2540 มาตรฐานการบัญชีที่บังคับใช้ในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงเพื่อให้สะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์ในการพิจารณาลงทุนของนักลงทุนมากขึ้นหรืออาจสามารถลดโอกาสในการจัดการกำไรของบริษัทต่าง ๆ ลงได้และประกอบกับการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลให้การลงทุนในหลักทรัพย์เป็นที่สนใจของนักลงทุนในวงกว้างและการติดต่อซื้อขายหลักทรัพย์สามารถทำได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งหากรายงานทางการเงินที่บริษัทต่าง ๆ ประกาศออกมาไม่ได้สะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัทแล้วจะส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนในวงกว้างอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาการจัดการกำไร (Earnings Management) ของบริษัทก่อนหน้าที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปัจจุบันโดยเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานกำกับดูแลและผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินทุกฝ่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการกำไร (Earnings Management) ในช่วงระยะเวลาก่อนหน้าที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ.2543 – พ.ศ.2546 โดยมีงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับช่วงเวลาก่อนจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 6 ปี และหลังการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 1 ปีครบถ้วนในฐานะข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาการจัดการกำไร (Earnings Management) ของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1. เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนในหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อสาธารณชนครั้งแรกซึ่งใช้ในการพิจารณาเพื่อให้นักลงทุนได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุด เนื่องจากหากพบว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีแนวโน้มว่ามีการจัดการกำไรแล้วนักลงทุนควรต้องเพิ่มความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลก่อนตัดสินใจลงทุน
2. เป็นประโยชน์ต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักลงทุน
3. เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีในการออกหรือปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีเพื่อให้บริษัทต่าง ๆ จัดทำรายงานทางการเงินที่สะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาลงทุนของนักลงทุน

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาการจัดการกำไร (Earnings Management) ในช่วงระยะเวลาก่อนหน้าที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่ง

ประเทศไทย เพื่ออธิบายถึงภาพโดยรวมของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Analysis) โดยการรวบรวมข้อมูลและใช้วิธีวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองประชากร (One-Tailed T-Test) ซึ่งเป็นการทดสอบโดยใช้พารามิเตอร์ (Parametric Test) รวมทั้งทดสอบด้วยวิธีเครื่องหมายลำดับที่ของวิลคอกซ์สัน (Wilcoxon Signed Rank Test) ซึ่งเป็นการทดสอบโดยไม่ใช้พารามิเตอร์ (Non-Parametric Test) เพื่อเป็นการยืนยันผลการทดสอบ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

เนื้อหาของการศึกษาฉบับนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การศึกษาการจัดการกำไรจากรายการพึงรับพึงจ่าย และการศึกษาการจัดการกำไรจากผลการดำเนินงาน

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการศึกษาซึ่งประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ผลการทดสอบสมมติฐานของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร และการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงาน

บทที่ 5 กล่าวถึง การสรุปผลการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย และข้อเสนอแนะ